

TRGOVSKI LIST

časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 8. septembra 1925.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 105.

Ivan Mohorič:

Po podpisu trgovske pogodbe z Avstrijo.

(Nadaljevanje.)

Izvoz našega vina v Avstrijo.

Izmed ostalih predmetov je za naš uvoz v Avstrijo najvažnejše znižanje carin na vino v sodih pod 13° alkoholne vsebine. Za te vrste vina se je namreč dovolilo za letni kontingent 80.000 hl znižano carino od 30 zlatih kron na 100 kg in sicer za vino, ki izvira iz mariborske in ljubljanske oblasti. Polovica tega kontingenta pripade na črno in polovico na belo vino. V protokolu o parafiranju pogodbe se določa, da ako se kontingent, ki je določen za eno izmed obeh vrst vin, predčasno izčrpa, da se lahko od druge vrste vina uvaža na neizkoriščen kontingent polovično količino pod istimi pogoji. Torej, ako ne bomo izčrpali kontingenta črnega vina, se bo na račun neizčrpanega kontingenta recimo 30.000 hl uvozilo polovico belega vina. Za vina v sodih preko 13° alkoholne vsebine smo dobili isto ugodnost kakor jo uživajo Italijani, namreč carino 30 zlatih kron na 100 kg. Za vino v steklenicah preko 13° alkoholne vsebine smo dosegli isto carino, ki je določena za italijanski vermut in marsalo, to je 80 zlatih kron.

Pripomniti moramo, da so to največje koncesije v pogodbeni tarifi za uvoz v Avstrijo. Naše vinogradnike moram pa opozoriti tudi na dejstvo, da se nahaja v protokolu o parafiranju določba, da se pri carinjenju vina, ki gre na račun kontingenta, ne bo kontroliral njegov izvor. Ta določba je nejasna in dopušča različno tolmačenje, med drugim tudi tako, da bodo druga okrožja naše kraljevine lahko izvažala vino na račun kontingenta, dasi je v tarifi kontingent izrečno vezan na ljubljansko in mariborsko oblast.

Tudi se zadnji čas trosijo različne vesti, da bo Avstrija ta kontingent enakomerno porazdelila med trgovce in gostilničarje, ki bodo potem sami pri nas direktno nakupovali in bi bila naša izvozna vinska trgovina do gotove mere izločena. Točnosti teh vesti in njih utemeljenosti dosedaj še nismo mogli ugotoviti.

Izvoz industrijskih izdelkov.

Med izdelki mesne industrije se je znižala uvozna carina za svinjsko meso od 14 na 12 zlatih kron, dočim smo za ostale vrste mesa vezali avtonomno carino na 12 zlatih kron. Za zaklane svinje je določena carina 6 zlatih kron, tudi če se izvažajo samo v polovicah preko 45 kg.

Za razne vrste klobas se je doseglo znižanje carine od 24 na 20 zlatih kron, dočim so za naše salame koncedirali le carino od 100 na 80 zlatih kron, medtem ko so Italijani dosegli za svoje salame 60 zlatih kron.

Za trapistovski sir smo vezali carino 30 zlatih kron, dočim se je za kačkavaj koncedirala carina 15 zlatih kron, a za somborski sir ista carina, ki velja za primski sir to je 8 zlatih kron.

Pri sočivnih konzervah se je znižala za konzerviranje fižola v stročju in zeleni grah carina od 70 na 50 zlatih kron, za paradiznike pa od 50 na 45, dočim smo glede ostalih vrst vezali obstoječo pogodbeno tarifo.

Za naše tovarne strojilnega izvlečka je važno, da se je za strojilni izvleček iz konstanjevega lesa dovolil svoboden uvoz brez carine.

Za parketne deščice, lužene, s firnežem napojene smo vezali carino, ki velja za obdelan stavben les, to je 5 zlatih kron. Za zobotrebce, ki jih izdelujejo v domači industriji, je koncedirana znižana carina za 8 zlatih kron. Za sode iz hrastovega lesa pa 12 zlatih kron.

Za žvepleno kislino smo vezali pogodbeno carino 2.60 zlatih kron. Za glauberjevo sol pa 1.20 kron. Za kalcijev karbid, je znižana carina od 20 na 16 zlatih kron, za galun pa od 2.50 na 2 zlate krone, dočim smo za klorovo apno, kakor tudi za kalcinirano glino vezati obstoječo pogodbo. tarifo.

To bi bili v glavnem oni industrijski izdelki, ki pridejo za naše zbornično področje v poštev in ki so obseženi v pogodbeni tarifi z Avstrijo.

Prometni davek na uvažano blago.

Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti na dejstvo, da se plača za vse blago, ki se uvažava v Avstrijo, poleg uvozne carine še prometni davek, ki je diferenciran in znaša odstotek, ki se ga plača pri uvozu več kot pa plača domači producent. Tako na primer plača pri moki domači producent prometni davek v višini 4% vrednosti blaga, dočim se mora za uvaženo blago plačati 8% vrednosti. Pri vinu znaša davek za domačega producenta 6%, dočim za uvoznike 7 in 1/2% od vrednosti blaga. Na domačo mineralno vodo znaša prometni davek 4.2% dočim znaša za uvaženo 6.5%.

Na domače meso se ne plača nikakega prometnega davka, dočim se mora za uvaženo meso plačati 5% prometnega davka.

Za domače usnje je prometni davek 7%, za uvaženo pa 10%. Take diference so zelo mnogobrojne in dosegaajo ponekod občutno višino. V splošnem se to diferenciranje prometnega davka lahko karakterizira kot surogat k uvozni carini in ker je finančni minister pooblaščen, da določa višino tega pavšala, se s tem lahko do gotove mere koncesije, ki so bile dane z pogodbeno uvožno carino, zopet zmanjšajo.

TARIFA ZA UVOZ IZ AVSTRIJE V NAŠO KRALJEVINO.

Splošni pregled.

Izvozna in uvozna statistika prometa med našo Kraljevino in Avstrijo nam že sama po sebi točno obeležuje in karakterizira gospodarski značaj obeh držav. V letu 1923 se vrstijo po vrednosti in uvoznem prometu posamezne vrste blaga v sledečem redu:

Vrednost v milijonih dinarjev:	mesto:
470	I. Železni izdelki
452	II. Bombažni izdelki
131	III. Papirni izdelki
157	IV. Volneni izdelki
112	V. Usnjarski izdelki
118	VI. Obleka
81	VII. Stroji
73	VIII. Baker
56	IX. Električni predmeti
53	X. Svileni izdelki
40	XI. Neorganske spojine
39	XII. Konoplja in lan
39	XIII. Mehki kaučuk
33	XIV. Izdelki iz lesa
26	XV. Barve, laki
23	XVI. Stekleni izdelki
22	XVII. Izdelki iz ilovice
1925	
303	ostalo

Porast vrednosti dinarja, kakor tudi povišanje ažijskega v toku lanskega leta sta imela za posledico, da je vrednost uvoza znatno nazadovala. Leta 1924 stoji na prvem mestu: železo in železni izdelki s 318 milj. Din in so torej nazadovali Avstriji v tej skupini za nad 150 milj. Din ali skoro 1/3. Uvoz surovega železa v tej skupini, ki je po svoji celokupni množini ostal isti, je znašal leta 1923 iz Avstrije 22 in 1/2 milijonov dinarjev in je padel leta 1924 na 10 milijonov dinarjev, dočim se je uvoz surovega železa iz Italije podvanjastoril. Pripomniti pa moramo, da je bil ves ta čas uvoz surovega železa carine prost.

Uvoz železarskih izdelkov.

Znatno pa se je zato povečal uvoz kovnega železa in sicer od 5 na 15 milijonov Din. Uvoz nefasoniranega železa iz Avstrije je padel od 39 milijonov na 22 milijonov, torej za eno tretjino, dočim je celokupna uvozna množina ostala ista. Pa tudi pri uvozu fasoniranega železa je Avstrija nazadovala, dasi je celokupna množina in vrednosti ostala ista. Porastel

pa je uvoz obeh vrst železa iz Madžarske, kakor tudi iz Nemčije, deloma tudi iz Češkoslovaške in Italije.

Nadalje je Avstrija znatno nazadovala pri uvozu pločevine in sicer v debelini nad 2 mm je padel njen uvoz od 7 na 2 milijona Din, a izpod 2 mm od 22 na 11 milijonov dinarjev, dočim so od celokupne množine uvažane pločevine ostale skoro neizpremenjene.

Namreč v kolikor je nazadoval uvoz surove pločevine, v toliko je zopet porastel uvoz predelane pločevine in sicer valovite pločevine od ca 1 milijona na 3 milijone Din, medtem ko je pocinkana pločevina nazadovala v celem na 4 milijone Din.

Uvoz žice iz Avstrije je tudi padel od 7 na 6 milijonov Din, odnosno izpod 1 mm od 2 in pol na 1.3 milijonov dinarjev. Isto nazadovanje opazujemo tudi pri predelani žici. Pa tudi pri uvozu žičnikov se opazuje malo nazadovanje, dočim je celokupen uvoz po množini in vrednosti znatno porastel in to glavno iz Češkoslovaške, od koder se je uvoz skoro potrojil.

(Dalje sledi.)

Stroški za izterjavanje davkov.

Povodom poostitve izterjavanja neposrednih davkov je postalo aktualno tudi vprašanje stroškov za prisilno izterjavanje. Država pospešuje redno plačevanje davkov s pobiranjem zamudnih obresti, ki so se s zakonom o proračunskih dvanajstlinah za mesec april—julij 1925 zvišale od 8% na 12% in s pobiranjem eksekucijskih pristojbin. Te pristojbine znašajo za opomin 4%, za rubežen 4% in za prodajo 2% dolžne vsote. Vrh tega pa veže država najrazličnejša uradna dejanja in poslovanja v prilog davkoplačevalca na dokaz, da so davki poravnani. Tako se mora izkazati podjetnik, ki hoče prevzeti kako delo za državo, s potrdilom davčnega urada, da je poravnal svoje davke; ako hoče doseči kako carinsko ugodnost, ako hoče nabaviti industrijsko sol, ako rabi za plačilo svojih obveznosti inozemske devize itd., za vse te in podobne primere, kjer pride glede svojega poslovanja v stik z državo, mora imeti svoje davke v redu.

Vsa ta sredstva, s katerimi pospešuje država redno plačevanje davkov, so tako izčrpana, da izkuša vsak davkoplačevalec plačati dolžne davke pred uporabo teh sredstev, kajti ako uvažujemo, da presegajo davčne zamudne obresti menično obrestno mero Narodne banke za 100% in da se v primeru opomina in rubežni povišajo še za 8% dolžnega zneska, so stroški pri zamudnem plačevanju davkov tako ogromni, da se jih izogne že v lastnem interesu vsak, ki to količkaj zmore. Ako davčni zaostanki kljub temu naraščajo, je to sigurni dokaz, da zamudni davkoplačevalci naloženega plačila enostavno ne zmorejo, ker bi sicer ne riskirali ogromnih stroškov, ki se jim vsled davčnih zaostankov nalagajo. Tega momenta bi tudi finančna oblastva ne smela prezreti ob priliki, ko poostrojuje izterjavanje davčnih zaostankov, ampak bi morala nastanek zaostankov globlje proučiti. Ako bi se to zgodilo, bi ne doživeli razburjenja, kakoršno je povzročila v naši javnosti zadnja okrožnica finančne delegacije. Pri globljem proučevanju naših gospodarskih razmer bi morala finančna uprava priti do prepričanja, da najmanj 99% davčnih za-

ostankov ni povzročila kljubovalnost, samovolja in druge take lastnosti, katere navaja okrožnica, ampak edino in samo le dejstvo, da so naši davki previsoki in da Slovenija ne zmore bremen, kakršna ji nalagajo sedanji davčni zakoni. Logična posledica tega bi morala biti, da bi naša finančna delegacija poročala finančnemu ministru. Davčni proračun za donos neposrednih davkov za Slovenijo znaša toliko in toliko milijonov, na podlagi naših davčnih zakonov pa predpišemo toliko in toliko. Ker je razlika med proračunom in dejanskim predpisom in plačilom leto za leto tako ogromna, davki pa tako občutni, da jih ljudje ne zmorejo več, je nujno potrebno, da se sedanji davki znižajo, vsaj oni, ki najbolj živo režejo v meso slovenskih davkoplačevalcev in ki povzročajo, da naši davčni zaostanki naraščajo, ker ljudje ne zmorejo takih plačil. To se ni zgodilo, pač pa se sliši po Ljubljani vsak čas zastopnike hišnih posestnikov, da se je njihova zahteva po znižanju hišno najemnega davka baje odklonila kratkomalo s tem, da ne potrebujejo znižanje, ker pobirajo povišano najemnino, od katere še ne plačujejo davka. Ravno tako čujemo, da tudi predlogi glede znižanja dohodnine menda niso bili taki, da bi ustrezali splošni zahtevi, da se kronska lestvica bere v dinarjih namesto v kronah.

Pri takem razpoloženju naše finančne uprave je razumljivo, da se pri nas še vedno pobirajo uvodoma omenjene eksekucijske pristojbine (za opomin 4%, za rubežen 4% in za prodajo 2%), dasi člen 58. zakona o proračunskih dvanajstlinah za mesec april, maj, junij in julij 1925 odreja, da znašajo eksekutivni stroški zaradi izterjatve davkov samo 4% od vsote dolžnega davka.

Ta člen se glasi:

»Za pota glavnih uradnikov zaradi eksekutivne izterjatve davkov in ostalih državnih davščin (popisa stvari) se pobirajo od vsakega davčnega zavezanca v korist državne blagajne kot eksekutivni stroški po 4% vsote dolžnega davka ali državnih davščin. Ti stroški ne smejo biti nikoli manjši od 50 Din.«

Potemtakem bi se za opomin ne smeli še posebej zaračunavati 4% stroški, ampak še le takrat, kadar se davkoplačevalec ne odzove opominu in se izvrši ali poizkusi rubež (popis stvari). Ravnotako bi se ne smela za prodajo samo pobirati še posebna 2% pristojbina.

V našem Uradnem listu zamaš iščemo navodil za izvrševanje tega člena, ki urejuje pobiranje eksekucijskih

pristojbin. Zadeva je za naše davkoplačevalce posebno ob poostrenem izterjavanju davkov tako važna, da nujno prosimo našo finančno delegacijo, naj eventuelna navodila, ki jih je dobila za izvršitev tega člena, objavi v Uradnem listu ali na kak drug način, da bodo naši davkoplačevalci vedeli, zakaj naj še nadalje plačujejo 4% opominske stroške, ako zakon tega izrečno ne odreja.

Italijanska industrija v prvem polletju 1925.

Kakor je razvidno iz poročil italijanskih listov, more zaznamovati industrija Italija za prvo polletje 1925 znaten napredek v skoro vseh panogah. Zvišanje industrijske aktivnosti je vplivalo v znatni meri na izvoz in na železniški in pristaniški promet.

Industrijska panoga, ki je imela v zadnjih mesecih velik porast, je stavbarstvo. To se je po prvem razvoju leta 1924 v prvem polletju letos posebno poživilo. V vseh mestih se grade številne električne naprave, zida se veliko število novih hiš, vodovodov, mostov, železnice itd.

Posledica tega intenzivnega dela je mrzlična delavnost v onih industrijah, ki so s stavbo v zvezi ali od nje odvisne, kakor v metalurški, mehanski, za konstrukcijski material itd.

Metalurška industrija, ki je zaznamovala že leta 1924 znatno obnovitev delavnosti, je v pretečenem polletju svojo aktivnost še bolj povečala.

Produkcija jekla, ki je znašala leta 1924 povprečno 98.000 ton mesečno, je porasla na 115.000 ton ter se n. pr. od 100.000 ton v januarju zvišala na 135.000 ton v marcu. Vžgali so zopet peči v Škedenju, ki so bile hladne že deset let, dalje velike plavže v Pagnoli pri Neaplju, ki so last družbe Ilvac.

S povišanjem produkcije se je poživila tudi uvozna trgovina, posebno surovega železa, litega železa, polizgotovljenih in valjanih železnih proizvodov. Uvoz surovega železa je skočil od 2 milijonov kvintalov v prvi polovici 1924 na 4 in pol milijona v isti dobi leta 1925, litega železa pa od 500.000 na 1 milijon kvintalov.

Med mehničnimi industrijami je bila najvažnejša avtomobilska. Prvi meseci leta 1925 se morejo smatrati za to industrijo kot pripravljala doba, posvečena bolj študiju in izdelovanju novih modelov. V mesecu aprilu pa se je začel razvoj proizvodnje s polno paro. Nove tipe avtomobilov je sprejelo občinstvo zelo ugodno, tako da je pričakovati, da je to šele začetek dobe intenzivne produkcije avtomobilov v Italiji, ker se italijanski avtomobili cenijo v inozemstvu vedno bolj. V prvem letošnjem polletju je Italija izvozila 10.750 avtomobilov za 240.471.745 lir napram 7240 avtomobilom za 143.052.647 lir v istem času prejšnjega leta. Načrt italijanske vlade za izboljšanje cest in 50%no znižanje davka na bencin so tudi dejstva, ki pospešujejo razvoj avtomobilizma v deželi sami, gradbenega gibanja in razvoj hidroelektričnih naprav so izredno povečale povpraševanje po predmetih iz kavčuka (pnevmatike, gume, izoliranih električnih kablov itd.) in trgovina v industriji kavčuka je bila v celoti zadovoljiva, četudi je znaten porast, ki se je končno izrazil v ceni surovega kavčuka, izzval med interesenti upravičeno skrb.

Med pomožnimi obrtni stavbarstva je omeniti posebno cementno industrijo,

ki se je v letošnjem prvem polletju vrlo razmahnila. Vse cementarne so delale s polno paro in povpraševanje je večje od ponudbe. Številni producenti razširjajo svoje obrate.

Po podatkih, objavljenih od strani Federazione Nazionale dell'Associazione Industriali Chimici, je bilo kemično tržišče, tako domače kot izvozno, dobro. Po fosfatnem gnojilu in drugih kemičnih gnojilih je bilo dokaj povpraševanja od strani poljedelstva in po lakih od strani gradbene industrije. Italijanska industrija barv se krepko razvija. Isto se more reči o farmacevtskih izdelkih, s katerima se je začel že razveseljiv izvoz. Industrija mila je bila polno zaposlena, kljub močnemu porastu cen sirovinam (loj, palmovo olje itd.) in napetosti deviz in opomogla si bo od pritiska davka na fabrikacijo, ki je v juliju obremenjeval njene izdelke, z večjo intenzivnostjo trgovine. Laške papirnice so odrezale kakor običajno, tako da se more smatrati položaj te industrije za normalen.

Toda kemična industrijska panoga, ki sedaj posebno triumfira, je industrija umetne svile. Za tekoče leto se pričakuje proizvodnje 15 milijonov kilogramov napram 4.6 milijonom v letu 1923 odnosno 8.4 milijonom v letu 1924. S tem stopi Italija med državami, ki proizvajajo umetno svilo, od četrtega mesta na drugo, takoj za Združene države Severne Amerike, ki cenijo svojo produkcijo te vrste svile za letošnje leto na 22 milijonov kilogramov. Z ozirom na to, da je italijanska umetna svila, katere se polovico izvozi, na vseh tržiščih priljubljena, je pričakovati, da se produkcija v bodoče ne ustavi pri sedanjih številkah. Medtem, ko kaže produkcija umetne svile tak razmah, je produkcija sirove svile obdržala svoj dosedanji položaj. Začetkom leta je bilo povpraševanje po italijanski svili najživahnejše od strani Amerike. Izvoz svilnatih pletenin v Anglijo stalno narašča, toda nove carine na svilo v tej državi povzročajo med interesenti zbeganost. Mnogo obetajoče je povpraševanje po svili od strani balkanskih držav. Živahno je povpraševanje po tkanini za kravate in po žametju, posebno po predmetih nove fabrikacije in izdelanem žametju.

Volnene in bombaževе industrije so zelo zaposlene ter se opaža pri izvozu njihovih izdelkov znaten porast. Tovarne delajo s polno paro. Edina panoga tekstilne industrije, ki ne zaznamuje razmaha, je konopljen fabrikacija, to pa v glavnem zato, ker se ne more preskrbeti s sirovino po vzdržnih cenah. Upanje pa je, da se radi letošnjega dobrega pridelka konoplje položaj te industrije izboljša.

Vedno naraščajoča zaposlenost industrije Italije ima za posledico tudi znižanje števila brezposelnih delavcev, katerih število 156.000 v maju 1924 je padlo v letu 1925 na 101.000.

Dopis.

Znižane vožnje za izlete dijakov, gojencev i. dr. Pred par leti se je dovolilo, da so se smeli voziti po železnicah šolski otroci, kakor gojenci in gojenke raznih od države priznanih učnih zavodov na ekskurzije proti plačilu četrtinske vožnje. Bila pa je tej naredbi dodana klavzula, da mora vodja izleta plačati polovično vožnjo. Da je bilo to nepravilno, je razumljivo, kajti s tem se obremenjuje človeka, ki se žrtvuje v korist kulturnemu razvoju naroda, ga pelje, da vidi razne industrijske in kulturne naprave ter obenem pokaže naše z naravnimi krasotami bogato obdajene kraje. S tem je že v mladosti naš naraščaj spoznal našo lepo domovino, katero, potem tembolje ljubi. Soglasno tedaj veljavnim predpisom se je dobilo olajšave s prijavo vsaj 48 ur pred odhodom, pri izhodni postaji. Toda kakor se pri nas suče vsa politika z neverjetno hitrostjo, ki prinaša ponavadi vedno le slabše namesto boljšega, tako se je tudi tu zasukalo in se omejilo navedeno odredbo in se po novih določilih onemogoča izlete po znižani ceni, ker se mora za vsak tak izlet popreje zaprositi prometno ministrstvo za dovoljenje. Ja, trdi se celo, da se v bodoče sploh ne bodo dovoljevale več četrtinske vožnje. S takimi neprestanimi spremembami pri odredbah se spravlja uradništvo in zavode v zmotu in neprilike. Priznati je treba, da niso činitelji, ki so skovali to novo odredbo, dobri politiki, pa bodisi vzeto iz gospodarskega ali kulturnega vidika. Z gospodarskega vidika radi tega, ker ne bo po novi odredbi več mnogo takih izletov in bo s tem odpadel železniški upravi znaten dohodek. S kulturnega vidika pa je ta odredba skrajno za obsojati radi tega, ker ne bo imel naš naraščaj več v dosedanji meri priliko, da si ogleda našo lepo domovino, kakor je to mogel do sedaj. Dolžnost narodnih poslancev je, da se za stvar zavzamejo ter da dosežejo, da se bivša naredba, ki je omogočala četrtinsko vožnjo za šole in zavode, zopet vzpostavi. — Ivan Bizjak.

Iz naših organizacij.

Prijave za trgovsko-obrtniško in industrijsko izložbo v Osijeku: Gremij trgovcev v Celju obvešča vse interese, da se obrazi za prijave k naslovljeni izložbi, ki se bo vršila od 10. do 18. oktobra 1925, dobijo v tajništvu gremija, Savinjsko nabrežje šte. 7 (poslojpe carinarnice). — Mednarodne vzorčne velesejske legitimacije za velesejce na Dunaju in Gradcu. Ker se dnevno zglasijo interese navedenih velesejmov v tajništvu gremija trgovcev radi velesejskih legitimacij, naznanja gremij trgovcev v Celju tem potom vsem zainteresiranim krogom, da se legitimacije za obisk mednarodnih vzorčnih velesejmov na Dunaju in Gradcu, dobijo pri Nemškem avstrijskem konzulatu v Ljubljani.

Trgovina.

Trgovinska pogodba s Češkoslovaško republiko. Zveza trgovskih gremijev v Ljubljani je razposlala vsem gremijem naslednjo važno okrožnico: »V teku meseca septembra se imajo pričeti pogajanja za trgovinsko pogodbo s Češkoslovaško republiko. Češkoslovaška republika stoji v naši uvozni trgovini na drugem mestu in je bil uvoz iz Češkoslovaške po vrednosti blaga leta 1924 celo večji, kakor pa uvoz iz Avstrije. Nasprotno pa je naš izvoz na Češko zelo majhen tako, da je naša lanska trgovinska bilanca s Češkoslovaško republiko za nad 600 milijonov dinarjev pasivna. Glavna trgovsko-politična tendenca bodoče trgovske pogodbe bo torej najbrž, da se poveča naš izvoz na Češko ter da se zanj priborijo poleg carinskih ugodnosti tudi vse druge za sloboden trgovski promet potrebne olajšave. Kakor pri ostalih pogodbah smatra tudi tukaj Zveza za svojo nalogo, da zastopa interese našega trgovstva ter Vas v to svrhu naproša, da nam sporočite: 1. Katere tvrdke izmed Vaših gremijskih članov imajo direktne trgovske stike s Češkoslovaško republiko; 2. katere tvrdke Vašega gremija imajo zastopstva Češkoslovaških firm; 3. kateri predmeti se iz Vašega gremijskega okoliša izva-

žajo na Češkoslovaško in kakšne predloge stavijo glede carinske tarife v tem oziru dotični interese; 4. katere predmete uvajate iz Češkoslovaške in kakšne predloge stavite glede uvozne carine v našo državo? 5. Kakšni so Vaši ostali predlogi glede trgovske pogodbe s CHR. Zveza Vas naproša, da tozadevne poizvedbe čimprej izvršite ter nam v Vašem lastnem interesu čim izbrpneje poročate na gornja vprašanja.

Prepoved nakupa vojaških predmetov. Ker se množe primeri prodaje opreme civilnim osebam, je ministrstvo za notranje zadeve naročilo policijskim oblastem, da najstrožje kaznujejo vsakogar, ki bi kupoval vojaško municijo, obleko, obutev ali kake druge predmete, ki spadajo k vojaški opremi. Kazen znaša do treh let zapore.

Ameriški izvoz avtomobilov. Amerika je izvozila v letu 1924. 225.000 avtomobilov, v vrednosti 243 milijonov dolarjev. V letu 1923. je izvozila 170.000 avtomobilov, v vrednosti 195 milijonov dolarjev.

Industrija.

Nova tovarna tkanin v Kranju. V Kranju se zgradi nova tekstilna tovarna. Potrebni stroji so že dospeli in se je začelo njihovo montiranje. Tvarnica bo začela z delom že tekom enega meseca.

Novo ležišče soli. Ob planini Vizitor v Črni gori so odkrili bogato ležišče soli.

Premogovna kriza. Belgijska vlada je sklenila, da bo premog, ki ga dobiva za reparacije, prodajala za 20% cenejše, nego ga zaračunava reparacijska komisija, da omogoči na ta način prodajo, kajti vsled premogovne krize je domači belgijski premog cenejši, nego oni, ki se uvaža kot reparacijsko blago.

Denarstvo.

Uredba o ureditvi deviznega in valutnega prometa. Finančno ministrstvo je izdalo naslednjo uredbo o reguliranju deviznega in valutnega prometa: 1. Vsak imetnik čekovnega računa pri Poštni hranilnici in čekovnem uradu brez razlike more preko teh institucij naročiti izplačila za inozemstvo v protivrednosti 1000 dinarjev mesečno za svoje osebne potrebe brez specialnega dovoljenja generalnega inspektorata. 2. Inozemci, ki imajo pri Poštni hranilnici in čekovnem uradu račune, morejo brez specialne odobritve generalnega inspektorata svobodno razpolagati in izplačevati vsakih 15 dni zneske do 5000 Din, ako ti anekski ležijo najmanj dva meseca na čekovnem računu. 3. Inozemci, ki imajo čekovne račune pri Poštni hranilnici in čekovnem uradu, morejo brez specialne odobritve generalnega inspektorata razpolagati v naši državi in vršiti izplačila ter polaganja zneskov pri bankah, kateri beležijo najmanj en mesec pod pogojem, da te vrste ne predstavljajo svobodnih terjatev in da ne morejo služiti za zavarovanje valute.

Davki in takse.

Izterjavanje davkov. Mariborske gospodarske inštitucije Trgovski gremij, Zveza obrtnih zadrug, Zveza industrijcev, Slov. trgovsko društvo, Slov. obrtno društvo itd. so se po izvršenem sestanku obrnile s pismeno vlogo na Delegacijo ministrstva financ v Ljubljani s prošnjo za podaljšanje do 10. septembra izdanega roka za izterjanje vseh ostalih davkov vsaj za 1 mesec. Vloga utemeljuje po soglasni izjavi vseh pridobitnih krogov svoj korak s skrajno mrtvo poletno sezono in skoro popolno stagnacijo v trgovini, obrti in industriji ter je vsled tega v odrejenem roku poravnava tako ogromnih davčnih obveznosti brez katastrof popolnoma nemo-goča.

Promet.

Nov brzi parnik. Jadranska plovnica je nabavila nov prvi parnik, ki je dobil ime »Topola«. Parnik je že prispel v Split in bo vozil med Splitom, Makarsko, Korčulo in Dubrovnikom.

Jugoslovensko-madžarska tarifna konferenca. Konferenca sklicana že začetkom avgusta v Benetkah, pozneje pa na našo željo preložena, se prične 22. septembra v Budimpešti. Pozivu madžarskih železnic se je že odzvala Jugoslovenska in Italija. Madžarska železniška uprava želi, da bi stopili jadranski tarifi v veljavo najpozneje 1. januarja 1926.

RAZNO.

Nj. Vel. kralj na velesojmu. V soboto ob tričetrt na 5. se je pripeljal kralj Aleksander s princem Pavlom na sejmšče. Kralja so spremljali: Stevan Hadžić, prvi kraljevi adjutant in arm. general, Panta Gavrilović, minister dvora in pooblaščen minister v Atenah, konj. polkovnik Velimir Dimitrijević, upravnik dvora, kapetan in ordon. oficir Branko Pogačnik. Kralj se je vpisal v spominsko knjigo ter si je nato ogledal velesojm. Po končanem pregledu je Nj. Vel. kralj izrazil svoje zadovoljstvo o napredku naše industrije in trgovine izza njegovega zadnjega obiska. Kralj je bil povsod aklamiran z burnimi živjalki.

Za ustanovitev konzularne akademije v Beogradu. Beogradska trgovska zbornica je pričela akcijo za ustanovitev konzularne akademije v Beogradu. V to svrhu se bo v Beogradu dne 20. t. m. vršila konferenca.

Avstrijsko vprašanje pred Društvom narodom. Dne 2. t. m. je otvoril Briand zasedanje sveta Društva narodov, ki bo izročil avstrijsko vprašanje v proučitev

odboru, sestavljenemu iz Chamberlaina, Scialoje, dr. Beneša in dr. Mataje. Tozadnih posvetovanj se bo udeležil tudi Briand in generalni komisar dr. Zimmermann, ki poda svoje zadnje mesečno poročilo, kakor tudi splošno poročilo o finančnem in gospodarskem položaju Avstrije.

Zaposlenje inozemcev v Avstriji in Češkoslovaški. Avstrijska vlada je pravkar predložila osnutek zakona za zaščito domačega delavstva. Ta določa, da ne sme nikdo namestiti delavca ali uslužbenca, ki ni Avstrijski državljan ali ni zaposlen v Avstriji že od l. 1919, dokler v ta namen ne dobi oblasne odobritve. Vrhu tega je vlada upravičena, da preklične že izdane odobritev, ako država, kateri pripada delojemalec, ravna z avstrijskimi delavci slabše, kakor Avstrija s tujimi delavci po tem novem zakonu. Te zaščitne odredbe utemeljuje avstrijska vlada s tem, da se je število brezposelnih napram prošlemu letu podvojilo in da od 140.000 brezposelnih znaša število v letu 1924 v Avstriji prispelih delavcev, ki iščejo delo 10.000. Češkoslovaška dosedaj še ni izdala nikakih zakonitih določil o omejitvi zaposlitve inozemcev. Pač pa je določila za dovoljenje zaposlitve inozemca pristojbine od 20 do 1000 Kč. Ta pristojbina nikakor ne more ovirati, da bi se ne doseljevali delavci iz Nemčije in drugi strokovno visoko izobraženi inozemci na Češkoslovaškem.

Brezposelnost v raznih državah. Menda prihaja nov val štrajkov. Najbolj bo trpelo pri tem nemško gospodarstvo. Pomisleke rodi najprvo spor pri državnih železnicah. Vodstvo državnih železnic izjavlja, da nikakor ne more dovoliti zvišanja urne mezde za 12 pfenigov, ker bi znašalo to na mesec 130 milijonov zlatih mark. Stališče državnih železnic je tem težavnejše, ker naj pomagajo tu-

di industriji z nadaljnimi vojnimi olajšavami. Zadruga zahtevajo za delavce tudi plačo za dneve, ko ne delajo, itd. Grozijo štrajki v tekstilni industriji in posebno še v stavbarstvu. Če bi pognali v štrajk vse stabne delavce, bi bilo uknjeno stavbarstvo vse Nemčije. Tudi rudarstvo Nemčije je zašlo v težkoče. V Poruhrju so zahtevali delavci 15odstotno zvišanje plač, pa jim ga radosodišče ni dovolilo. Prav tako je opažati mezdno gibanje v kemični in železni industriji. Na drugi strani se pa vršijo dogovori vlade in železne industrije za znižanje cen. Vlada zabičuje kartelom, naj gredo s cenami dom, da bo mogla nemška eksportna industrija spet uspešno tekmovali z inozemstvom. — V Severni Ameriki so začeli štrajkati premogariji, ki kopljejo antracit. 7. — V Angliji štrajkajo tekstilni delavci in že grozi resen spor z ladjedelniškimi delavci. V Londonu, Hullu in Newcastleu jih štrajka že 30.000. S tem je seveda resno ogrožen prevoz premoga, pa tudi drugi tovorni in obnem osebni promet. — Tudi na Poljskem se pojavlja misel štrajka, ker ne morejo industriji kovinskim delavcem glede plač nič popustiti. — Niti na Nemškem niti na Angleškem ne morejo industriji zvišati plač in je torej v bližnji bodočnosti treba računati z resnimi in dolgo časa trajajočimi štrajki.

Dobro znamenje za kredita žejne države. V ameriških bančnih krogih prevladuje mnenje, da je čas dobrih ameriških posojil v drugih državah prenehal. Holandska, Švica in nekatere druge kapitalistične krepke države so že dosegle stanje, ko morejo kriti same vso denarno potrebo v državi ter se ozirajo že pridno po drugih državah, kjer bi se dal s pridom naložiti odvišen kapital. Posebno pričakujejo ameriški krogi od angleškega in francoskega kapitala, da se bo

začel udeleževati pri inozemskih financiranjih.

Državna borza dela v Mariboru. Od 30. avgusta do 5. septembra je bilo pri tej borzi 355 prostih mest prijavljenih, 209 oseb je iskalo službo, v 69 slučajih je borza posredovala uspešno in 10 oseb je odpotovalo; od 1. januarja do 5. septembra pa je bilo 5133 prostih mest prijavljenih, 7309 oseb je iskalo službo, v 2051 slučajih je borza posredovala uspešno in 539 oseb je odpotovalo. — Cas se je premenil, delavci dobijo zopet lažje službo. Pri tej borzi je bil od 1. septembra t. l. dosedanji praktikant, gospod Ernest Telepeček, imenovan uradnikom. — Čestitamo.

TRŽNA POROČILA.

Ljubljanski trg. Trg je bil ves teden dobro obiskan. Pozna se, da so se pričele šole in da je velesojm. Povpraševanje po blagu je veliko zlasti po sadju. Dovaža se vsakovrstno domače sadje. Cene niso pretirane, ker skuša mestno tržno nadzorstvo, kolikor je v danih razmerah mogoče, cene znižati. Primer za ceno češpelj v Zagrebu se ne more jemati za temelj ceni v Ljubljani, ker v Ljubljano kmetje ne pripeljejo kar na vozovih. Poskočila je tudi cena jajcem, vendar se preko 3 Din za par nedovoljuje prodaja. V bistvu pa so cene precej nizke, zlasti ker se prodaja na trgu le lepo sveže blago. — 1 kilogram govedine po mestu velja 16—19, na trgu 18—15 Din. Cena raznemu drobovju je ostala ista. 1 kg telefine velja 17—20 Din. Svinjina I. 27.50; II. 29.25, trebušna slanina 25—26, salo 39—30, mešana slanina 28, slanina kranjskih prešičev 22.50—25, mast 39, šunka 35 do 37, prekajeno meso I. 35; II. 30, koštrunje meso 14—15, kozličjevinina 20 do 22, konjsko meso 9—12. Klobasam je cena ostala ista kakor pretečeni teden. Perotina: mali piščanec 12—15, večji 15—25, kokoš 25—30, petelin 25—40, raca 25—30 Din komad. Domači zajec: manjši 8—12, večji 13—18 Din komad. Ribe so po isti ceni. Morskih rib ta teden ni bilo na trgu. Občinstvo se tudi tu opozarja, da se smejo ribe prodajati le pok in po določeni ceni. Vsak nasprotni primer naj se naznani podpisaneu uradu. Ponovno opozarjamo zlasti na cene mleku, ki velja na dom postavljeno 3 Din, v mlekarni 2.75 in na trgu 2.50 Din liter. Sirovo maslo je po 45 do 50, čajno maslo 60—65, kuhano maslo 40—50, bohinski sir 38 Din 1 kg. — Kilogram belega kruha 6.50, črnega 5.50, rženega 5.50 Din.

FOX
čistilo za čevlje

je nedosežno v kvaliteti, brez konkurence v ceni, vodeča znamka velemesta, konzervira usnje, daje barvo in blesk.

FOX

so priznано prvovrstni in najboljši spec. izdelki za usnjarsko in čevljarsko industrijo.

FOX

se dobiva v vseh prikladnih trgovinah.

Generalna zaloga kraljevine SHS:
'AVALA' d. z o. z., MARIBOR
Tržaška cesta 98 — Telefon 372.

Fišijalna zaloga:
B. PUTNIK I DRUG, BEOGRAD, Knez Miletina 3.
Zastopniki in zaloge v vseh večjih mestih naše kraljevine.
Zahtevajte oferte in vzorce.
Zahtevajte vedno in povsod samo FOX.
Paviljon „I“.

KJE SE KUPI?
Le pri tvrdki
Josip Petelinč
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali obrtno rabo, svetovno znanih znamk
Gritzner - Adler - Phoenix.
Istotem posamezne dele za stroje in kolesa, igle, olje, jermena, pnevmatika.
Pouk o vezanju na stroji brezplačen! — Večletna garancija! Na vel ko! Na malo!

Priporočila se skladišče galanterijske, modne in kratke robe

Demšar & Osendar
LJUBLJANA
Kolodvorska ulica 35

Veležganjarna
M. ROSNER & Co. nasl.
VIKTOR MEDEN
v Ljubljani

kupuje slive in drugo sadje za žganjekuho.

Izdeluje po ugodnih cenah najboljše likerje:

pelinkovec,	brinjevec,
planinc grenčica,	janeževic,
vanille	slivovka,
rum,	sadjevec,
konjak medicinal,	tropinovec.

Velepražarna kave Meznarič Rado, Maribor Glavni trg 21

Zahtevajte vzorce in cenike!

Jugoslovenska-češka tvornica bombažnih tiskanin, d. d.

Kranj

se priporoča za dobavo tiskanega in barvanega bombažnega blaga, nadalje flanele i. t. d.
Velesejm paviljon „J“.

Velesejm paviljon „J“.

TISKARNA MERKUR

Trgovsko-industrijska d. d.

Ljubljana

Simon Gregorčičeva ulica št. 13

Telefon št. 552

Račun pri pošti. Ček. zav. št. 13.108

Se priporoča za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Tiska vse tiskovine za trgovino, industrijo in urade; časopise, knjige, koledarje, letake, posetnice i. t. d. i. t. d. Lastna knjigovoznica.

Pozor! Slab čevelj Pozor!

pomeni za Vas bolečine, izdatke za sredstva proti kurjim očesom itd., popravila in Vam napravi življenje mučno!

Dober čevelj

napravi Vaše življenje prijetno, varuje zdravje in prihrani denar!

Zahtevajte zato povsod čevlje od

CARL POLLAK D. LJUBLJANA

SV. PETRA CESTA ŠTEV. 68.

ki so po anatomskega principih, specijelno za tukajšnje nošenje, iz la materijala lastnega izdelka po nizkih cenah v prvovrstni izdelavi narejeni.

Ne zamudite naše reklamne prodaje samo še za časa sejma od 7. ure zjutraj do 8. ure zv. brez presledka.

Ob nedeljah in praznikih! — Po lastni ceni! — Cene za 1 par: Din 140—, 160—, 162—, 164—, 170—, 173—, 175—, 184—, 194—.

Pozor na naše letake z natančnim cenikom!

Damske flor nogavice

v vseh barvah in vrstah od Din 18— naprej, moške nogavice, dokolenke, otročje nogavice, volna, bombaž, žepni robci, modni pasovi, toaletne potrebščine, ščetke za zobe, obleko in čevlje itd. v največji izbiri in po najnižji ceni pri

Josip Petelinc
LJUBLJANA

enaka ob vod.
Na veliko! Na malo!

MANUFAKTURNA IN MODNA TRGOVINA

J. KOSTEVC, Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 4

Priporoča vse v to stroko spadajoče blago najboljše kvalitete, posebno pa priporoča izvanredno veliko zalogo raznih preprog domače industrije v Pirotu, ter drugih domačih tovarn ročnega in tovarniškega izdelka

Cene solidne! Postrežba točna!

Ustanovljena 1902. — Telefon št. 538. — Pošt. hran. rač. 11228

STARA TOVARNA NOGAVIC IN PLETENIN

M. FRANZL & SINOVI, Ljubljana, Privoz 10

Lastnik: FELIKS FRANZL

Paviljon „I“, koja 570

Ustanovljeno leta 1888

Poštni predal 44
Telefon 425

GONILNA JERMENA

prvovrstne in neprekosljive trpežnosti ter „Prima“ vosek za mazanje jermenov, nudi po najnižji konkurenčni ceni tvrdka

ČADEŽ & BRČAR
LJUBLJANA

KOLODVORSKA ULICA 35

Zahtevajte cenik in vzorce!

Veletrgovina kolonijalne in špicerijske robe

IVAN JELAČIN

LJUBLJANA

Zaloga sveže pražene kave, mlelih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

Najboljše PFAFF

šivalne stroje in

P U C

H kolesa H

po ugodnih cenah in plačilnih pogojih priporoča

IGN. VOK

Ljubljana - Sodna ulica št. 7

Priporoča se tovarna perila

TRIGLAV

LJUBLJANA

Kolodvorska ulica št. 8 nasproti hotela „Štrukelj“

VAN KASTER
CACAO

Paviljon „E“ št. 90.

Colombo Ceylon Tea
,Adria' prašek za pecivo
Vanilin sladkor

- Oglašajte v „Trgovskem listu“! -

TELEFON 268
USTANOVLJENO LETA 1906

IDEAL

Ljubljana
Gradišče št. 10.

Najpopolnejši stroji. Vsak kupec najboljša referenca. — Tudi na obroke dobavi tvrdka

THE REX CO.

ERIKA

Zagreb
Duga ulica 32

